



Briselē, 2024. gada 27. maijā
(OR. en)

9447/24

COARM 92
CONOP 29
CFSP/PESC 653

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par ES nostāju attiecībā uz kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu, ņemot vērā ceturto pārskatīšanas konferenci, kurā pārskatīs ANO Rīcības programmas VIKI jomā īstenošanu

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par ES nostāju attiecībā uz kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu, ņemot vērā ceturto pārskatīšanas konferenci, kurā pārskatīs ANO Rīcības programmas VIKI jomā īstenošanu (Ņujorka, 2024. gada 18.–28. jūnijs); Padome secinājumus apstiprināja 4028. sanāsmē 2024. gada 27. maijā.

**PADOMES SECINĀJUMI PAR ES NOSTĀJU ATTIECĪBĀ UZ KĀJNIEKU IEROČU UN
VIEGLO IEROČU NELIKUMĪGU TIRDZniecību, ŅEMOT VĒRĀ CETURTO
PĀRSKATĪŠANAS KONFERENCI, KURĀ PĀRSKATĪS ANO RĪCĪBAS PROGRAMMAS
VIKI JOMĀ ĪSTENOŠANU (ŅUJORKA, 2024. GADA 18.–28. JŪNIJS)**

1. Padome atzīmē, ka nelikumīgi kājnieku ieroči un viegļie ieroči (VIKI) un to munīcija joprojām veicina nestabilitāti un bruņotu vardarbību, tā kavējot ilgtspējīgu attīstību un krīzes pārvarēšanas centienus, vēl vairāk destabilizējot veselus reģionus, tajos esošās valstis un sabiedrības, piedodot sparai bruņotai vardarbībai un organizētajai noziedzībai un vairojot teroristu uzbrukumu ietekmi. Padome ir apņēmības pilna nepieļaut un mazināt VIKI un to munīcijas nelikumīgu tirdzniecību un veicināt atskaitīšanos un atbildību attiecībā uz to likumīgo tirdzniecību.
2. Saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) ieguldījumu ANO Nākotnes paktā un ANO ģenerālsekretāra Jauno programmu mieram Padome atzīmē, ka ir jāstiprina parasto ieroču kontroles instrumenti un jāuzlabo civiliedzīvotāju aizsardzība pret šo ieroču ietekmi, cita starpā, veicinot starptautisko humanitāro tiesību un cilvēktiesību normu turpmāku ievērošanu un veicinot cīņu pret kājnieku ieroču un vieglo ieroču izplatīšanu: 1) pieņemt reģionālus un valsts ceļvežus, mērķrādītājus un saistības, izmantojot piemērotus līdzekļus, kā sekot līdzi progresam un mobilizēt starptautisko atbalstu; 2) balstīties uz ANO Rīcības programmu un pieejamajiem starptautiskajiem instrumentiem un iniciatīvām attiecībā uz izsekošanu un spēju veidošanu, lai novērstu novirzīšanu un nodrošinātu efektīvu krājumu pārvaldību; 3) pievērsties jaunu tehnoloģiju attīstībai.
3. Padome uzskata ANO Rīcības programmu par kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu visos aspektos ("Rīcības programma") par universālo satvaru, ar kuru vērsties pret nelikumīgo VIKI radītajiem draudiem, un atbalsta tā pilnīgu un efektīvu īstenošanu valstu, reģionālā un globālā līmenī.

4. Padome atzinīgi vērtē gaidāmo ceturto pārskatīšanas konferenci (*RevCon4*) 2024. gada 18.–28. jūnijā Ņujorkā, kura sniedz iespēju pārskatīt Rīcības programmas īstenošanas progresu. Padome uzskata, ka *RevCon4* mērķiem vajadzētu būt pietiekami vērienīgiem, lai gādātu par Rīcības programmas nozīmīgumu un palielinātu tās efektivitāti.
5. Padome atgādina, ka 2022. gada 17. oktobrī tā pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2022/1965, lai atbalstītu Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta pilnīgu un efektīvu īstenošanu, uzlabotu starptautisko, reģionālo un nacionālo drošību, veicinātu cilvēka drošības īstenošanu, sekmētu ilgtspējīgu attīstību ar VIKI kontroles palīdzību un atbalstītu dzimumvērtīgu VIKI kontroles politiku un programmas, kā pamatā ir rūpīga dzimumaspekta analīze.
6. Eiropas Savienība (ES) atbalstīja būtiskus un iekļaujošus *RevCon4* sagatavošanas darbus saskaņā ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2022/1965. Reģionālās sanāksmes nodrošināja forumu iesaistītajām valstīm un attiecīgajām reģionālajām organizācijām, lai apzinātu reģionam specifiskas ar VIKI saistītas problēmas un saistībā ar *RevCon4* apspriestu reģionālās prioritātes.
7. ES sniegs konstruktīvu ieguldījumu *RevCon4* jēgpilnā un konkrētā, uz konsensu balstītā iznākumā, tikmēr cenšoties panākt, lai konferences rezultātos atspoguļotos šādi galvenie mērķi:
 - i. atzīt, ka Rīcības programmas īstenošana balstās uz sinerģijām ar starptautiskiem instrumentiem, kuru mērķi ir līdzīgi, piemēram, Ieroču tirdzniecības līgumu un ANO Šaujāmieroču protokolu, tostarp attiecībā uz ziņošanas pienākumiem un palīdzību un sadarbību;

- ii. atzinīgi novērtēt to, ka ir pieņemts Globālais satvars parastās munīcijas pārvaldībai visā dzīves ciklā. Atzīt, ka Rīcības programmas īstenošanu papildina Globālais satvars munīcijas nelikumīgas tirdzniecības novēršanai, apkarošanai un izskaušanai. Rīcības programmas tvērumā saglabāt VIKI munīcijas nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu un pievērsties visām nepieciešamajām atsaucēm uz atbildīgu munīcijas pārvaldību, lai munīciju iekļautu Rīcības plāna procesā, un mudināt Rīcības programmā iesaistītās valstis apmainīties un dalīties ar attiecīgo pieredzi, gūtajām atziņām un paraugpraksi saskaņā ar Globālo satvaru. Atzīt, ka daudzas valstis jau piemēro Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta noteikumus VIKI munīcijai;
- iii. atzīt, ka saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam nevar būt miera bez ilgtspējīgas attīstības, bet attīstības – bez miera un arī bez cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības ievērošanas. VIKI un to munīcijas nelikumīgas tirdzniecības samazināšana šajā sakarā ir izšķiroši svarīga;
- iv. atbalstīt dzimumsensitīvu pieeju VIKI kontrolei, atzīt bruņotas vardarbības dažādo ietekmi uz sievietēm, vīriešiem, meitenēm un zēniem un veicināt sieviešu lomu Rīcības programmas īstenošanā un dzimumbalstītā VIKI kontroles pasākumu analīzē, kas ir to efektivitātes nosacījums;
- v. rīkoties, lai saglabātu un palielinātu Rīcības programmas un tās Starptautiskā izsekošanas instrumenta efektivitāti, ņemot vērā VIKI tehnoloģijas, konstrukcijas, ražošanas un tirdzniecības attīstību. ES ir īpaši nobažījusies, ka pieaugošā tendence par labu polimēru rāmja vai modulāriem kājnieku ieročiem un tas, ka nav globāla standarta tam, kā un kur marķēt šādus ieročus, varētu pakāpeniski apdraudēt spēju šos ieročus izsekot. Lai darītu iespējamu un saglabātu spēju izsekot polimēru rāmja un modulārus VIKI, *RevCon4* ir jāpanāk vienošanās par procesu konsensa panākšanai attiecībā uz šo VIKI marķēšanu;
- vi. atbalstīt beztermiņa tehnisko ekspertu grupas izveidi ANO Rīcības programmas un tās Starptautiskā izsekošanas instrumenta īstenošanai saistībā uz jaunām VIKI tehnoloģijām;

- vii. atbalstīt esošo brīvprātīgo informācijas apmaiņu starp valstīm par konstatētajiem novirzīšanas gadījumiem, lai atklātu un pārtrauktu ieroču nelikumīgas tirdzniecības kanālus un uzlabotu riska novērtēšanas spējas saistībā ar ieroču eksporta kontroli (Ieroču tirdzniecības līguma 11. pants un Novirzīšanas informācijas apmaiņas forums);
 - viii. uzsvērt nozīmi, kāda ir ieroču eksporta kontroles praksei VIKI nelikumīgas tirdzniecības novēršanā un apkarošanā, cita starpā, pirms eksporta licenču izsniegšanas novērtējot novirzīšanas risku (tostarp ar dzimumperspektīvu);
 - ix. atbalstīt VIKI kontroles darbības konfliktu skartās teritorijās, vairāk iesaistot ANO un reģionālas miera atbalsta operācijas, katrā gadījumā atsevišķi izsverot to, vai tad, kad tiek noteikts to pilnvarojums un, ja iespējams, sadarbībā ar ANO ekspertu grupām, kas atbildīgas par ANO ieroču embargo pārraudzību, iekļaut atbalstu ieroču embargo pārraudzībai un krājumu pārvaldībai;
 - x. izcelt Rīcības programmas lomu terorisma apkarošanā. Efektīva Rīcības programmas īstenošana palīdz novērst to, ka VIKI iegādājas teroristi, tādējādi samazinot viņu uzbrukumu iespējamo ietekmi;
 - xi. atzīt VIKI lomu vardarbībā ģimenē un ar dzimumu saistītā vardarbībā, jo īpaši vardarbībā, ko veic ģimenes vai intīmais partneris, un nodrošināt, ka publiski pieejamie dati par šaujamieroču ļaunprātīgu izmantošanu ir sadalīti pēc dzimuma un ietver datus par vardarbību ģimenē un ar dzimumu saistītu vardarbību;
 - xii. atbalstīt svarīgo lomu, kāda Rīcības programmas īstenošanā ir reģionālām organizācijām, kā arī pētnieku, pilsoniskās sabiedrības un rūpniecības nozaru iesaisti ar Rīcības programmu saistītās aktivitātēs kopumā.
8. ES atbalsta to, lai *RevCon4* noslēguma dokumentā tiktu sniegta atsauce uz šādiem dokumentiem:
- Rīcības programmas starpsesiju sanāksmju noslēguma dokumenti (septītā Reizi divos gados sasauktā valstu sanāksme 2021. gadā un astotā Reizi divos gados sasauktā valstu sanāksme 2022. gadā);

- ANO ģenerālsekretāra ziņojums par kājnieku ieročiem un vieglajiem ieročiem ANO Ģenerālajai asamblejai 2022. gadā (A/CONF.192/BMS/2022/1) un ANO Drošības padomei 2023. gadā (S/2023/823) un 2021. gadā (S/2021/839);
- ANO ģenerālsekretāra ziņojums ANO Ģenerālajai asamblejai par jaunākajām tendencēm kājnieku ieroču un vieglo ieroču ražošanā, tehnoloģijā un konstrukcijā un no tā izrietošās problēmas un iespējas Starptautiskā izsekošanas instrumenta īstenošanā (A/CONF.192/BMS/2014/1);
- ANO Drošības padomes rezolūcijas par VIKI (UN DP 2013. gada Rezolūcija 2117, 2015. gada Rezolūcija 2220 un 2017. gada Rezolūcija 2370);
- ANO Drošības padomes rezolūcija par sievietēm, mieru un drošību (ANO DP 2000. gada Rezolūcija 1325 un turpmākās rezolūcijas) ar īpašu atsauci uz ANO DP 2015. gada Rezolūciju 2242, kurā konkrēti tiek aicināts radīt iespējas sievietēm ar centieniem, kas saistīti ar kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas nodošanas un destabilizējošas uzkrāšanas un nepareizas izmantošanas novēršanu, apkarošanu un izskaušanu;
- ANO Drošības Padomes 2005. gada Rezolūcija 1612 par bērniem un bruņotiem konfliktiem;
- ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcija “Parastās munīcijas pārvaldība visā dzīves ciklā” (A/RES/78/47), ar ko pieņem Globālo satvaru parastās munīcijas pārvaldībai visā dzīves ciklā (A/78/111), kas ir īpašs starptautisks instruments, kurš paredzēts, lai novērstu parastās munīcijas drošības un drošuma riskus, tostarp munīcijas novirzīšanu un nelikumīgu tirdzniecību un neplānotu munīcijas sprāgšanu;
- EDSO dokumenti VIKI jomā.

9. Attiecībā uz Rīcības programmas īstenošanas izskatīšanu ES atbalsta šādu elementu iekļaušanu *RevCon4* noslēguma dokumentā:

- i. veicināt īstenošanu valsts līmenī, izmantojot valsts starpaģentūru koordinācijas struktūras; valsts rīcības plānus; valsts kontaktpunktus iestāžu un tehniskā līmenī; tiesību aktus, tostarp normas par sankcijām, noteikumus un administratīvās procedūras; un pārraudzību attiecībā uz VIKI dzīves cikla un to munīcijas būtiskajiem aspektiem, tostarp ražošanu un marķēšanu, uzskaiti, tirdzniecību, nodošanu, drošu un aizsargātu uzkrāšanu un likvidāciju;
- ii. atbalstīt reģionālo un apakšreģionālo sadarbību un koordināciju;
- iii. veicināt ar VIKI saistītos komponentus divpusējā un starpreģionālā drošības sadarbībā, tostarp pārrobežu sadarbībā un informācijas apmaiņā starp tiesībsargājošām un muitas aģentūrām nolūkā samazināt VIKI nelegālu tirdzniecību;
- iv. palielināt reģionālo un apakšreģionālo organizāciju nozīmi un radīt tām iespējas sniegt palīdzību valstīm Rīcības programmas īstenošanā;
- v. saskaņā ar valstu tiesību aktiem darīt iespējamu un veicināt informācijas apmaiņu un izmantošanu attiecībā uz nelikumīgas tirdzniecības un novirzīšanas gadījumu apzinātajiem modeļiem, tostarp, izmantojot tīmeklī balstītas datubāzes valstu, reģionālā un starptautiskajā līmenī, šajā sakarā atbalstot Interpola un ANO lomu;
- vi. saistībā ar VIKI eksporta kontroli veicināt galalietotāju līgumu piemērošanu;
- vii. mudināt piemērot jaunas tehnoloģijas VIKI kontrolē, lai noteiktu VIKI un to munīcijas novirzīšanas maršrutus un modeļus, kā arī sniegtu ieguldījumu minēto novirzīšanas gadījumu kriminālizmeklēšanā;
- viii. palielināt fiziskās drošības un krājumu pārvaldības centienus, tostarp, piemērojot jaunas tehnoloģijas;
- ix. uzlabot informācijas apmaiņu par ieroču izņemšanu saskaņā ar valstu tiesību aktiem, lai novērstu vājās vietas un uzlabotu iespējas izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības, īpaši koncentrējoties uz reģionālo sadarbību;

- x. veicināt un atbalstīt standartu un labākās prakses īstenošanu darbā ar kājnieku ieročiem (Modulāro kājnieku ieroču kontroles īstenošanas apkopojums (*MOSAIC*) un munīciju (Starptautiskās munīcijas tehniskās pamatnostādnes (*IATG*));
- xi. Veicināt pārredzamību, mudinot valstis dalīties savos institucionālā un tehniskā līmeņa valsts kontaktpunktos attiecībā uz Rīcības programmu;
- xii. mudināt valstis iesniegt divgadējos ziņojumus par Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta īstenošanu, lai palielinātu to skaitu un kvalitāti, iekļaut VIKI ziņojumos, kas adresēti ANO Parasto ieroču reģistram (*UNROCA*), un sekmēt sinerģijas šajā jautājumā ar citiem saistītiem starptautiskajiem instrumentiem;
- xiii. pievērsties tādai VIKI un to komponentu nelikumīgai ražošanai un pārveidošanai, kur izmanto amatniecisko ražošanu, ņemot vērā jaunākās norises un tendences, tostarp, bet ne tikai 3D drukāšanu, deaktivētu šaujamieroču reaktivāciju un tukšiem šāviņiem paredzētu ieroču pārveidi;
- xiv. Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta satvarā risināt pieaugošās problēmas, ko rada VIKI amatnieciskā ražošana;
- xv. veicināt labo praksi attiecībā uz deaktivāciju nolūkā padarīt VIKI pastāvīgi neizmantojamus un reaktivāciju fiziski neiespējamu, cita starpā, veicinot ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2015/2403 noteikto standartu piemērošanu;
- xvi. veicināt iznīcināšanu kā vēlamu risinājumu lieko VIKI likvidēšanai;
- xvii. pievērsties tam, ka VIKI, to daļu un komponentu nelikumīgajā tirdzniecībā un ražošanā arvien nozīmīgāks kļūst internets un darījumi tiešsaistē, tostarp tehnoloģijas un konstrukcijas nodošana ar nemateriāliem līdzekļiem;
- xviii. pievērsties valstu tiesību aktu atšķirībām, kas atvieglo VIKI nelikumīgu tirdzniecību un ražošanu, tostarp tukšiem šāviņiem paredzētu ieroču pārveidi par funkcionējošiem šaujamieročiem;
- xix. veicināt lielāku ANO un reģionālo miera uzturēšanas operāciju iesaisti nelikumīgo VIKI lomā attiecīgo pilnvaru ietvaros un piemērotos gadījumos;

- xx. izvērtēt ar VIKI un munīciju saistītās problēmas pēckonfliktu rekonstrukcijas programmās un jo īpaši – atbrūšanas, demobilizācijas un reintegrācijas (ADR) un drošības sektora reformas (DSR) programmās un programmā sievietēm, mieram un drošībai.

10. Attiecībā uz Starptautiskā izsekošanas instrumenta (SII) īstenošanas izskatīšanu ES atbalsta šādu elementu iekļaušanu *RevCon4* noslēguma dokumentā:

- i. nodrošināt Starptautiskā izsekošanas instrumenta efektivitāti, ņemot vērā VIKI tehnoloģijas un konstrukcijas attīstību. ES ir īpaši nobažījies, ka pieaugoša tendence par labu polimēru rāmja vai modulāriem kājnieku ieročiem un tas, ka nav globāla standarta tam, kā un kur marķēt šādus ieročus, varētu pakāpeniski apdraudēt spēju šos ieročus izsekot. Lai darītu iespējamu un saglabātu spēju izsekot polimēru rāmja un modulārus VIKI, *RevCon4* ir jāpanāk vienošanās par procesu konsensa panākšanai attiecībā uz šo VIKI marķēšanu. Šā procesa rezultātā būtu jāizstrādā konsensa dokuments, ar ko papildina SII, piemēram, pielikums. Papildus tam, lai dokumentā vienotos par polimēru rāmja un modulāru VIKI marķēšanu, tajā būtu jāatspoguļo arī sekas, ko rada attīstība VIKI tehnoloģijā un konstrukcijā (tostarp 3D drukāšana) un tendences marķēšanā, reģistrācijā un izsekošanā. Šāds dokuments nodrošinātu, ka tehnoloģijas un konstrukcijas attīstība nemazina Starptautiskā izsekošanas instrumenta efektivitāti;
- ii. veicināt importa marķēšanu, kā to prasa Starptautiskais izsekošanas instruments – ja iespējams, ražošanas brīdī;
- iii. veicināt jaunu tehnoloģiju izmantošanu efektīvākai VIKI marķēšanai, reģistrācijai un izsekošanai. Attiecīgie konstatējumi un ierosinājumi šajā sakarā ir ietverti valdības ekspertu sanāksmes vadītāja kopsavilkumā;
- iv. stiprināt mehānismus informācijas apmaiņai par valstu marķēšanas sistēmām ražošanas brīdī, kā arī par standartprocedūrām attiecībā uz izņemtajiem nemarķētajiem VIKI;
- v. veicināt Starptautiskā izsekošanas instrumenta īstenošanu valsts līmenī, izmantojot tiesību aktus par marķēšanu, reģistrēšanu un izsekošanu un sastādot divgadējus ziņojumus, izveidojot valsts kontaktpunktus un izstrādājot valsts rīcības plānus;

- vi. veidot spējas nelikumīgu VIKI un munīcijas izsekošanai konfliktu skartās teritorijās, tāpēc ka tas var palīdzēt identificēt un iegrožot nelikumīgas ieroču plūsmas uz konfliktu zonām. Tas ir paveicams, cita starpā, atbalstot ANO un reģionālo miera atbalsta operāciju iesaisti nelikumīgu VIKI un to munīcijas vākšanā, reģistrēšanā, izsekošanā un iznīcināšanā piemērotos gadījumos un saskaņā ar savu pilnvarojumu un, ja iespējams, sadarbībā ar ANO ekspertu grupām, kas atbild par ANO ieroču embargo pārraudzību, atbalstot spēju veidošanu vietējām drošības un tiesībaizsardzības iestādēm, tostarp, raugoties no sieviešu, miera un drošības perspektīvas, attiecībā uz izsekošanu un izmeklēšanu apvienojumā ar Interpola datubāzes *iArms* un citu attiecīgo datubāžu popularizēšanu, un atbalstot tādas iniciatīvas kā *iTrace*, ko nodrošina organizācija *Conflict Armament Research*.
11. Attiecībā uz starptautiskās sadarbības un palīdzības jautājumu izskatīšanu ES atbalsta šādu elementu iekļaušanu *RevCon4* noslēguma dokumentā:
- i. atbalstīt Rīcības programmas īstenošanu, sadarbojoties un sniedzot atbalstu VIKI kontroles pasākumiem;
 - ii. izvērtēt saistībā ar Rīcības programmas īstenošanu notikušās sadarbības un sniegtās palīdzības ietekmi un ar izvērtējuma rezultātiem iepazīstināt reizi divos gados sasauktā valstu sanāksmē Rīcības programmas starpsesiju procesā;
 - iii. palielināt palīdzības sniegšanas centienu efektivitāti un ilgtspējību, uzlabojot koordināciju sadarbībā ar attiecīgajām reģionālajām organizācijām, līdzekļu devējiem un īstenošanas aģentūrām, saņēmējvalstīm pilnībā uzņemoties atbildību par rīcības plāniem un, ja iespējams, darbojoties saskaņā ar valstu rīcības plāniem;
 - iv. atbalstīt ANO ieguldījumu mehānismu, ar ko atbalsta sadarbību ieroču regulējuma jomā (*UNSCAR*);
 - v. palielināt pārredzamību attiecībā uz sadarbību un palīdzību VIKI kontroles jomā, atbalstot globālo repozitoriju, kurā reģistrē VIKI kontrolei sniegto palīdzību.